

ARAŞTIRMA

F.Ü.Sağ.Bil.Tıp.Derg.
2017; 31 (3): 143 - 145
http://www.fusabil.org

Galip Bilen KÜRKÜ
Z. Işık SOLAK GÖRMÜŞ

¹ Necmettin Erbakan
Üniversitesi,
Meram Tıp Fakültesi
Spor Hekimliği Anabilim
Dalı,
Konya, TÜRKİYE

² Necmettin Erbakan
Üniversitesi,
Meram Tıp Fakültesi
Fizyoloji Anabilim Dalı,
Konya, TÜRKİYE

Geliş Tarihi : 12.12.2017
Kabul Tarihi : 23.01.2018

Yazışma Adresi Correspondence

Galip Bilen KÜRKÜ
Necmettin Erbakan
Üniversitesi,
Tıp Fakültesi
Spor Hekimliği Anabilim
Dalı,
Konya - TÜRKİYE

bilenkurklu@gmail.com

Spora Katılım İçin Muayene Olmak Amacıyla Spor Hekimliği Polikliniğine Başvuran Kişilerin Demografik Özellikleri

Amaç: Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de spora olan ilgi ve katılım bütün yaşlarda ve cinsiyetlerde her geçen gün hızla artmaktadır. Özellikle batı ülkelerinde spora katılımın demografik özellikleri ile ilgili çok fazla sayıda çalışma bulunmaktadır. Ülkemizde ise bu alandaki çalışmalar oldukça sınırlı sayıdadır. Bu çalışma ile ülkemizde spora katılım öncesi yapılan muayene başvurularının demografik özelliklerinin saptanmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Konya ilinde bir Spor Hekimliği Anabilim Dalı Polikliniğine 1 Mayıs 2016 ile 31 Ekim 2017 tarihleri arasındaki bir buçuk sene içerisinde spora katılım öncesi muayene olup lisans almak amacıyla başvuran 151 kişi cinsiyet ve yaş açısından değerlendirildi.

Bulgular: Başvuruların %87.4'ü erkek %22.6'sı kadındı ve başvurularda 18 yaşın altındakilerin yani çocukların oranı %7.9 idi. Başvurularda minimum yaş 10 maksimum ise 50 idi. Erkek başvuru yaş ortalaması 27.59±8.1, kadın başvuru yaş ortalaması 23.26±4.3, çocuklar için 13.41±3.2 ve tüm başvurular için ortalama 27.05±3.2 idi.

Sonuç: Spora katılım için yapılan muayenelerde kadın, çocuk ve yaşlı katılımcıların oranının düşük olduğu bulundu. Bu durum yabancı literatürle uyumsuzdu. Ülkemizde bu konuda daha fazla araştırma yapılması bununla birlikte kadın, çocuk ve yaşlıların sağlıklı bir şekilde spor yapmaya özendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sporcular, muayene, tıbbi lisans verme, demografik analiz

Demographic Features of People Who Visit Sports Medicine Clinic to be Examined for Sports Participation

Objective: Interest and participation in sports activities is rapidly increasing at all ages and genders as it does all around the world. There are various studies about demographic structure of participation to sports activities in western world. However, there is very limited research about this topic in our country. The very purpose of this study is to help to detect demographic features of examination applications before participation in sports activities.

Materials and Methods: Between the dates of May 1, 2016 and October 31, 2017 (within a period of one and a half year), 151 people who applied to a sport medicine clinic in Konya City in order to be examined before participating in sports activities and get a license, were evaluated in terms of age and gender.

Results: 87.4% of the applicants were male and 22.6% were female. 7.9% of the applicants were also under 18 years old (children). Minimum age was 10, while maximum age was 50. Average age of the males, females and children were 27.59±8.1, 23.26±4.3 and 13.41±3.2, respectively. It was 27.05±3.2 for the whole group of applicants.

Conclusion: It has been found out that the number of female and children applicants in examination for sports activities was less than expected and it was observed as a discordant fact with international literature. More research should be conducted about this case in our country. On the other hand, female, children and elders must be encouraged to participate more in sports activities.

Key Words: Athletes, preparticipation sports examination, demographic analysis

Giriş

Spora olan ilgi ve katılımın her yaşta ve cinsiyette gün geçtikçe artmasıyla birlikte spora katılım öncesi yapılan muayenelerin de önemi artmaktadır. Bu muayeneler özellikle sporda ani ölümün önüne geçmek için rutin olarak yapılmalıdır (1). Bu muayenelerin 35 yaşın altında 2-3 senede bir, 35 yaşın üstünde ise her sene tekrarlanması önerilmektedir (1). Spora katılım öncesi yapılan muayeneler son yıllarda tüm dünyada ve ülkemizde yaygın olarak yapılmaktadır (2).

Spor, çağımızın modern toplumlarında kültür ve refah düzeylerinin bir göstergesi olarak kabul edilen ve sosyal etkileri oldukça olumlu olan bir olgudur (3). Başka bir açıdan spor, barışçı bir toplumun yaratılmasında en önemli rollerden birini oynar. Ulusal anlamda da birleştiricidir ve toplum içi ve toplumlararası barışa katkı sağlar (3, 4)

Spora katılımı etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Sosyo-ekonomik ve kültürel düzey, cinsiyet ve yaş bu etkenlerden bazılarıdır (3). Ülkemizde bu konu ile ilgili çalışmalar

sayısı batı ile kıyaslandığında yok denecek kadar azdır. Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) spora katılımın demografik yapısı ve sağlık konusundaki davranışlar üzerine etkisini inceleyen bir çalışmada (5) yaklaşık 15000 öğrenciden erkeklerin %70'inin kadınların ise %53'ünün takım sporlarına katılmak için lisans aldığı tespit edilmiştir. Aynı çalışmada spora katılımı olan grubun diyet, sigara/alkol kullanımı ve uyuşturucu bağımlılığı ile cinsellik gibi sağlık alanındaki konularda daha bilinçli oldukları saptanmıştır. Portekiz merkezli bir çalışmada (6) yaşları 10-18 arasındaki 3352 çocukta kızların %52.5'i, erkeklerin ise %47.5'inin düşünülün aksine sosyo-ekonomik durumdan bağımsız olarak takım sporlarına katılmak için lisans aldığı saptanmıştır. Türkiye'de spora katılımı demografik açıdan inceleyen az sayıda çalışmadan biri olan Yüksel (7)'nin cinsiyet ve spor adlı çalışmasında 570 kişi üzerinde araştırma yapılmış ve erkeklerin anlamlı düzeyde daha fazla oranda spora katılımının olduğu gözlenmiştir. Kişilerin uyumlu bir biçimde yetiştirilmeleri için eğitim alanında duygusal ve sosyal gelişimi destekleyici, doyum sağlayıcı birtakım etkinliklere yer verilmesi gerekmektedir. Bu alanda yapılacak etkinliklerin rekreasyonel etkinlikler ile beden eğitimi ve spor faaliyetleri gelmektedir. Bu anlamda sporun her dalı kişisel gelişim için oldukça önemli bir yere sahiptir ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin her bireyin spora katılımı sağlanmalıdır (8).

Özellikle batı ülkelerinde spora katılımı etkileyen etkenler ve bunların demografik özellikleri ile ilgili çok fazla sayıda çalışma bulunmakta ve lisanslı bir şekilde spora katılım her yaş ve cinsiyette teşvik edilmektedir. Ülkemizde ise sağlık kontrolünden geçerek lisanslı bir şekilde spora katılımı etkileyen nedenler konusunda oldukça az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma ile ülkemizde spora katılım öncesi yapılan muayene başvurularının demografik özelliklerinin saptanmasına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Bir Spor Hekimliği Anabilim Dalı Polikliniğine 1 Mayıs 2016 ile 31 Ekim 2017 tarihleri arasındaki bir buçuk sene içerisinde ICD-10 kodlamasına göre 'spora katılım öncesi muayene' koduyla başvurusu alınan 151 kişi cinsiyet ve yaş açısından değerlendirildi. Başvuru analizi yapılırken sadece ilk başvurular çalışmaya dahil edildi. Çalışma tanımlayıcı istatistiklerle sunulmuştur.

Çalışma sonunda elde edilen veriler "SPSS for Windows 10.0" istatistik programına girilerek analiz edildi. Sonuçlar ortalama $\pm$ standart sapma olarak belirtildi.

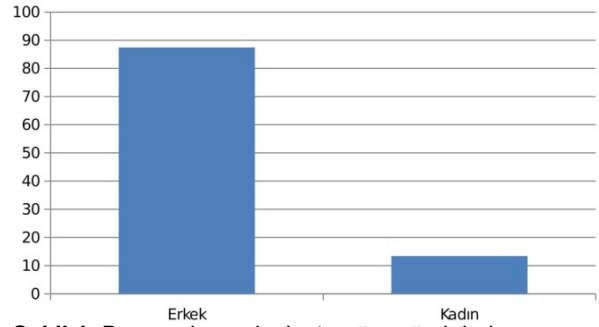
Bulgular

Spor Hekimliği Polikliniğine başvuran 151 kişiden; 132 erkek, 19 kadın, 12 çocuk başvurusu vardı. Başvurularda minimum yaş 10 maksimum ise 50 idi. Erkek başvuru yaş ortalaması 27.59 ± 8.1 , kadın başvuru yaş ortalaması 23.26 ± 4.3 , çocuklar için 13.41 ± 3.2 ve tüm başvurular için ortalama 27.05 ± 3.2 idi (Tablo 1).

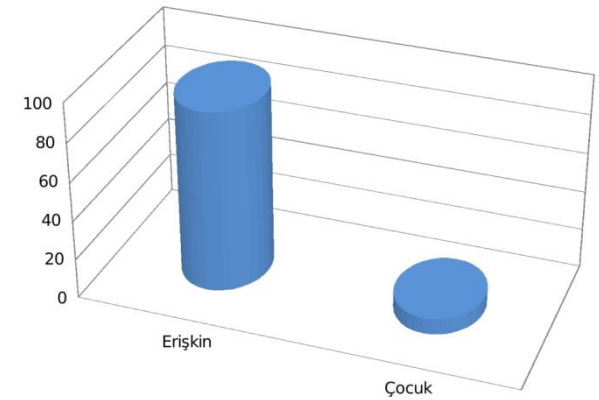
Başvuruların %87.4'ü erkek %22.6'sı kadındı. (Şekil 1) Tüm başvurularda çocukların oranı %7.9 idi. (Şekil 2)

Tablo 1: Başvuru sayısı ve yaş ortalaması

	N	Yaş ortalaması
Erkek	132	27.59 ± 8.1
Kadın	19	23.26 ± 4.3
Çocuk	12	13.41 ± 3.2

Şekil 1. Başvuruların cinsiyete göre yüzdeleri

Şekil 2. Başvuruların yaşa göre dağılımı

Tartışma

Bu çalışmada hastane kayıtlarından elde edilen verilere dayanarak spora katılım konusunda cinsiyet ve yaş etkenlerine bakıldı. Ülkemizde literatürde 'spora katılım için muayene' ICD koduyla yapılan başka bir çalışmaya rastlanılmadı.

Bu çalışmada spora katılımında erkek cinsiyetin daha fazla olduğu görüldü. Bununla birlikte çocuk yaşta spora katılım oranı da oldukça düşük bulundu. Bu bulgular ülkemizdeki literatür ile uyumluydu (7-9). ABD'de Physical Activity Council (Fiziksel Aktivite Birliği) tarafından her yıl yayınlanan (10) fiziksel aktiviteye katılım raporlarına göre 2017 yılında 2000 ve üstü doğumluların yaklaşık yarısı bir takım sporunu yapmaktadır. Yine 50 yaşın üzerinde yaklaşık olarak yüzde 37'lik bir oranda değişik spor aktivitelerine katılım vardır. Bu çalışmada 50 yaşın üzerinde hiçbir başvuru olmadığı görülmektedir. Yine çocuk yaş grubunda

katılım oranının da bu verilerle uyuşmadığı görülmüştür. Bu durum Avrupa kıtasındaki bazı literatürlerle (1, 7) de oldukça uyumsuzdur. Avustralya ve Avrupa kıtalarında da kadın cinsiyette spora katılımın erkeklere oranda az olduğu görülmektedir (12, 13). Avustralya'da takım sporlarına katılım erkeklerde %34.3, kadınlarda ise %28.5 oranındadır (12). Avustralya İstatistik Kurumunun bu çalışmasında her ne kadar erkek katılımın daha fazla olduğu bildirilse de bizim çalışmamızdaki kadın katılımı oranlarından daha yüksek kadın katılımı mevcuttur (12). Kadınların spora katılımını etkileyen birçok etmen bulunmaktadır. Bu etmenler ülkemiz toplumunda da batı toplumlarında da benzerlikler göstermektedir (9, 13). Bu etmenler dini yapı özellikleri, sosyal önyargılar, aile yapısı ve motivasyon gibi etmenlerdir ancak yine de batı toplumlarında kadınların spora katılımı daha fazladır. İran ve batı ortak merkezli bir çalışmada Müslüman kadınlar arasında spora katılımın daha düşük olduğu bulunmuştur (14).

Türkiye İstatistik Kurumunun verilerine göre (15) ise Federasyonlara bağlı 13-19 yaş grubunda bulunan

lisanslı kız sporcu sayısı 2007 yılında 34 bin 786 iken 2015 yılında bu sayı 428 bin 931'e yükseldi. Aynı yaş grubundaki erkeklerde 2007 yılında 68 bin 435 olan lisanslı sporcu sayısı, 2015 yılında 816 bin 485'e yükseldi. Başka bir ifadeyle lisanslı genç erkek sporcu sayısı genç kız sporcu sayısının yaklaşık iki katı olmuştur. Yine aynı istatistiksel analizde gün içinde en az zaman ayrılan faaliyet, 13-19 yaş grubundaki genç kızlar için 7 dakika ile spor ve doğa sporları olmuştur (15). Ülkemizde kadınların spora katılımı artıyor olsa da katılımın erkeklerin yarısı kadar olması oranının değişmemesi düşündürücüdür.

Sonuç olarak, ülkemizde kadınların, çocukların ve yaşlıların fiziksel aktiviteye katılımının özendirilmesine gereksinim vardır. Spora katılım öncesi muayene olup lisans alanların demografik yapısı konusunda da ülkemizde daha fazla çalışmaya gereksinim duyulmakta olup bu çalışmaların çok merkezli olmasında yarar bulunmaktadır.

Kaynaklar

1. Löllgen H, Leyk D, Hansel J. The pre-participation examination for leisure time physical activity: General medical and cardiologic issues. *Dtsch Arztebl Int* 2010; 107: 742-749.
2. Yaman H, Ozbas H, Toraman F, Yaman A. The use of a standardized pre-participation physical examination form in Turkish adolescent athletes. *Saudi Med J* 2005; 26: 230-233.
3. Dorak F, Özşaker M. Spor yapan ve spor yapmayan ergenlerin sosyo-demografik profilleri. *Spor Hekimliği Dergisi* 2011; 46: 29-36.
4. Çolakoğlu T. Sporun Topluma Yaygınlaştırılması Açısından Okul Sporları (Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma). Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara, 2004.
5. Pate R, Trost S, Levin S, Dowda M. Sports participation and health-related behaviors among US youth. *Arch Pediatr Adolesc Med* 2000; 154: 904-911.
6. Seabra A, Mendonça D, Thomis M, Peters T, Maia J. Associations between sport participation, demographic and socio-cultural factors in Portuguese children and adolescents. *Eur J Public Health* 2008; 18: 25-30.
7. Yüksel M. Cinsiyet ve spor. *Tarih Okulu Dergisi* 2014; 7: 663-684.
8. Kuru, E. Farklı statüdeki Beden Eğitimi Bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2003; 23: 175-191.
9. Güner B. Kadınların spor ve serbest zaman etkinliklerine katılım sorunlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi* 2015; 1: 22-29.
10. <http://www.physicalactivitycouncil.com/pdfs/current.pdf>. 04.12.2017.
11. <http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Products>. 04.12.2017.
12. https://www.ausport.gov.au/_data/assets/pdf_file/0007/665791/34896_Youth_participation_project-Overview_acc2.pdf. 04.12.2017.
13. <https://www.womenssportsfoundation.org/support-us/do-you-know-the-factors-influencing-girls-participation-in-sports/>. 04.12.2017.
14. Arab-Moghaddam, N, Henderson KA, Sheikholeslami R. Women's leisure and constraints to participation: Iranian perspectives. *Journal of Leisure Research* 2007; 39: 109-126.
15. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21508>. 04.12.2017.